

తెలంగాణ జనాభా

- తెలంగాణ భారతదేశంలోని 29వ రాష్ట్రం, జూన్ 2, 2014న ఏర్పడింది.
- రాష్ట్ర విస్తీర్ణం 1,12,077 చ.కి. కి.మీ. మరియు జనాభా 3,50,03,674.
- తెలంగాణ ప్రాంతం సెప్టెంబరు 17, 1948 నుండి నవంబర్ 1, 1956 వరకు, ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో విలీనం చేసి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంగా ఏర్పడే వరకు హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో భాగంగా ఉంది.
- ప్రత్యేక రాష్ట్రం కోసం దశాబ్దాలపాటు సాగిన ఉద్యమం తర్వాత, పార్లమెంటు ఉభయ సభల్లో ఏపీ రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ బిల్లును ఆమోదించడం ద్వారా తెలంగాణ ఆవిర్భవించింది.
- తెలంగాణ చుట్టూ ఉత్తరాన మహారాష్ట్ర మరియు ఛత్తీస్ గఢ్, పశ్చిమాన కర్ణాటక మరియు దక్షిణ మరియు తూర్పు దిశలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నాయి.
- రాష్ట్రంలోని ప్రధాన నగరాలలో హైదరాబాద్, వరంగల్, నిజామాబాద్ మరియు కరీంనగర్ ఉన్నాయి
- రాష్ట్ర ప్రజలు 61.12% గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్నారు మరియు మిగిలిన 38.88% పట్టణ ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్నారు.
- 2001 నుండి 2011 దశాబ్దంలో మొత్తం జనాభా పెరుగుదల 13.58%, అయితే అంతకుముందు దశాబ్దంలో ఇది 18.77%.
- పట్టణ ప్రాంతాల్లో జనాభా పెరుగుదల గణనీయంగా పెరుగుతోంది.
- రాష్ట్రంలో పట్టణ జనాభా 2001 నుండి 2011 దశాబ్దంలో 38.12% పెరిగింది, గత దశాబ్దంలో 25.13% పెరిగింది.
- దీనికి విరుద్ధంగా, 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం రాష్ట్రంలోని గ్రామీణ జనాభా నిరాడంబరంగా 2.13% పెరిగింది, ఇది ప్రపంచ జనాభా పెరుగుదల 1.23% వద్ద ఉన్న ఐక్యరాజ్యసమితి అంచనాల కంటే చాలా ఎక్కువ.
- మొత్తం పట్టణ జనాభాలో దాదాపు 30% మంది రాజధాని నగరం హైదరాబాద్ లోనే నివసిస్తున్నారు.

తెలంగాణ జనాభా లింగ నిష్పత్తి

- లింగ నిష్పత్తి 1,000 మంది పురుషులకు స్త్రీల సంఖ్యగా నిర్వచించబడింది.
- 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం రాష్ట్రంలో ఈ నిష్పత్తి 988.
- ఒక ప్రత్యేక లక్షణం ఏమిటంటే, నిజామాబాద్, ఆదిలాబాద్, కరీంనగర్ మరియు ఖమ్మం జిల్లాల్లో లింగ నిష్పత్తి 1,000 పైగా ఉంది.
- లింగ నిష్పత్తి రాష్ట్రంలో 1991లో 967 నుండి 2001లో 971కి మరియు 2011లో 988కి మెరుగుపడింది.
- మొత్తం జనాభాలో అనుకూలమైన లింగ నిష్పత్తి ఉన్నప్పటికీ, 0-6 సంవత్సరాల వయస్సు గల పిల్లల లింగ నిష్పత్తి 2001లో 957 నుండి 2011లో 932కి తగ్గింది.
- 2011లో ఎస్సీ జనాభా లింగ నిష్పత్తి 1,008గా ఉంది, ఇది రంగారెడ్డి, హైదరాబాద్ మరియు మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలు మినహా అన్ని జిల్లాల్లో రాష్ట్ర సగటు 988 కంటే చాలా ఎక్కువ.
- 977 వద్ద ఉన్న ST జనాభా లింగ నిష్పత్తి రాష్ట్ర సగటు 988 కంటే స్వల్పంగా తక్కువగా ఉంది, అయితే ఇది ఆదిలాబాద్, కరీంనగర్, నిజామాబాద్ మరియు ఖమ్మం జిల్లాల్లో ఎక్కువగా ఉంది.

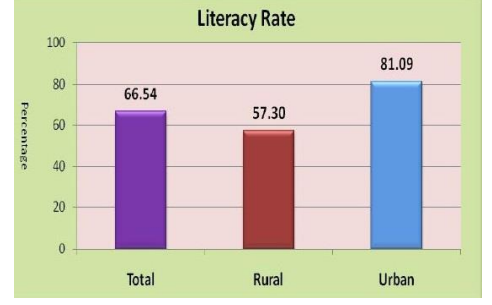
తెలంగాణ జనాభా సాంద్రత

- జనాభా సాంద్రత సాధారణంగా చదరపు కిలోమీటరు ప్రాంతంలో నివసించే వ్యక్తుల సగటు సంఖ్యగా నిర్వచించబడింది.
- రాష్ట్రంలో జనాభా సాంద్రత చదరపు కిలోమీటరుకు 170 నుండి 18,172 వరకు ఉంటుంది.
- ఆదిలాబాద్ జిల్లా అత్యల్ప సాంద్రత చ.కి.మీ.కు 170 మరియు హైదరాబాద్ జిల్లా అత్యధిక సాంద్రత చ.కి.మీ.కు 18,172.
- ఆదిలాబాద్, ఖమ్మం మరియు మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలు చ.కి.మీ.కు 170, 197 మరియు 220 జనాభా సాంద్రత రాష్ట్ర సగటు చ.కి.మీ.కు 312తో పోలిస్తే తక్కువగా ఉన్నాయి.

తెలంగాణ జనాభా అక్షరాస్యత రేటు

- భారత జనాభా లెక్కల ప్రకారం, అక్షరాస్యత రేటు అనేది ఒక నిర్దిష్ట సమయంలో ఒక ప్రాంతంలోని జనాభాలో మొత్తం శాతంగా నిర్వచించబడింది, ఏడు సంవత్సరాలు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ వయస్సు గల వారు అవగాహనతో చదవడం మరియు రాయడాన్ని అక్షరాస్యులుగా పేర్కొనడం జరిగింది .

- 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం రాష్ట్ర అక్షరాస్యత రేటు 66.54%.
- పురుషుల అక్షరాస్యత మరియు స్త్రీల అక్షరాస్యత వరుసగా 75.04% మరియు 57.99%.
- అత్యల్ప అక్షరాస్యత రేటు జోగులాంబ గద్వాలలో 49.87% మరియు అత్యధిక అక్షరాస్యత జిల్లా హైదరాబాద్ 83.25%.

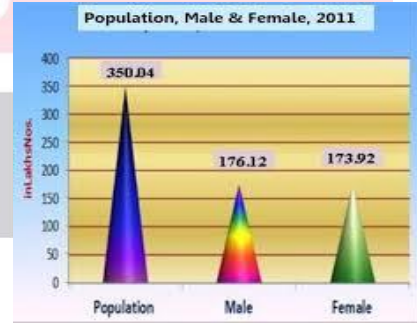

తెలంగాణ జనాభా సామాజిక కూర్పు

- రాష్ట్ర జనాభాలో ప్రధానంగా వెనుకబడిన తరగతుల షెడ్యూల్డ్ కులాలు మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగలు ఉన్నాయి.
- రాష్ట్ర మొత్తం జనాభాలో, షెడ్యూల్డ్ కులాలు 15.45% మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగలు 9.08%.
- మొత్తం జనాభాలో గిరిజన జనాభా శాతం 1961లో 2.81% నుండి 1981లో 8.19% కి మరియు 2011లో 9.08%కి గణనీయంగా పెరిగింది.

కూర్పు యొక్క పెరుగుదల మరియు స్థాయి

- 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం పట్టణ జనాభా 136.09 లక్షలు, అయితే 2001లో 98.53 లక్షలు, రాష్ట్రంలో దశాబ్దంలో 36% పెరిగింది.
- హైదరాబాద్ నూటికి నూరు శాతం అర్బన్ జిల్లా అయితే హైదరాబాద్ నగరం జిల్లా సరిహద్దును దాటి పొరుగున ఉన్న రంగారెడ్డి జిల్లాలోకి విస్తరించింది.
- ఇది 70.22% పట్టణ జనాభాతో హైదరాబాద్ను చుట్టుముట్టిన రంగారెడ్డి తదుపరి అత్యంత పట్టణీకరణ జిల్లాగా మారింది.

తెలంగాణ జనాభా గణాంకాలు

Ino	Name	Headquarters	Area in sq.km	Population (2011)	Total Mandals	Density per sq km
1	Adilabad	Adilabad	4,153	7,08,972	18	171
2	Bhadradi Kothagudem	Kothagudem	7,483	10,69,261	23	143
3	Hyderabad	Hyderabad	217	39,43,323	16	18172
4	Jagitial	Jagitial	2,419	9,85,417	18	407
5	Jangaon	Jangaon	2,188	5,66,376	13	259
6	Jayashankar Bhupalapally	Bhupalpalle	6,175	7,11,434	20	115
7	Jogulamba Gadwal	Gadwal	2,928	6,09,990	12	208
8	Kamareddy	Kamareddy	3,652	9,72,625	22	266
9	Karimnagar	Karimnagar	2,128	10,05,711	16	473
10	Khammam	Khammam	4,361	14,01,639	21	321
11	Kumarambheem Asifabad	Asifabad	4,878	5,15,812	15	106
12	Mahabubabad	Mahabubabad	2,877	7,74,549	16	269
13	Mahabubnagar	Mahabubnagar	5,285	14,86,777	26	281
14	Mancherial district	Mancherial	4,016	8,07,037	18	201
15	Medak	Medak	2,786	7,67,428	20	275

Ino	Name	Headquarters	Area in sq.km	Population (2011)	Total Mandals	Density per sq km
16	Medchal-Malkajgiri	Shamirpet	1,084	24,40,073	14	2251
17	Mulugu	Mulugu	3,881	2,94,671	9	124
18	Nagarkurnool	Nagarkurnool	6,545	8,93,308	22	142
19	Narayanpet	Narayanpet			11	
20	Nalgonda	Nalgonda	7,122	16,18,416	31	227
21	Nirmal	Nirmal	3,845	7,09,418	19	185
22	Nizamabad	Nizamabad	4,288	15,71,022	27	366
23	Peddapalli	Peddapalli	2,236	7,95,332	14	356
24	Rajanna Sircilla	Sircilla	2,019	5,52,037	13	273
25	Ranga Reddy	Shamshabad	5,031	24,46,265	27	486
26	Sangareddy	Sangareddy	4,403	15,27,628	26	347
27	Siddipet	Siddipet	3,632	10,12,065	22	279
28	Suryapet	Suryapet	3,607	10,99,560	23	305
29	Vikarabad	Vikarabad	3,386	9,27,140	18	274
30	Wanaparthy	Wanaparthy	2,152	5,77,758	14	268
31	Warangal Rural	Warangal	2,175	7,18,537	15	330
32	Warangal Urban	Warangal	1,309	10,80,858	11	826
33	Yadadri Bhuvanagiri	Bhongir	3,092	7,39,448	16	239

జాతీయ జనాభా విధానం

- ఐక్యరాజ్యసమితి (రివిజన్ 2015) విడుదల చేసిన తాజా ప్రపంచ జనాభా అవకాశాల ప్రకారం, 2022 నాటికి భారతదేశ జనాభా సుమారుగా 1419 మిలియన్లు కాగా, చైనా జనాభా సుమారుగా 1409 మిలియన్లుగా ఉంటుంది.
- మొత్తం సంతానోత్పత్తి రేటు (TFR) 1991లో 3.6 నుండి 2013లో 2.3కి తగ్గినప్పటికీ, భారతదేశం ఇంకా 2.1 రిప్లీస్‌మెంట్ స్థాయిని సాధించలేదు.
- ఇరవై నాలుగు రాష్ట్రాలు/UTలు ఇప్పటికే 2013 నాటికి TFR రిప్లీస్‌మెంట్ స్థాయిని సాధించాయి, అయితే అధిక జనాభా కలిగిన UP మరియు బీహార్ వంటి రాష్ట్రాలు ఇప్పటికీ వరుసగా 3.1 మరియు 3.4 TFRని కలిగి ఉన్నాయి.
- జార్ఖండ్ (TFR 2.7), రాజస్థాన్ (TFR 2.8), మధ్యప్రదేశ్ (TFR 2.9), మరియు ఛత్తీస్‌గఢ్ (TFR 2.6) వంటి ఇతర రాష్ట్రాలు అధిక సంతానోత్పత్తిని కలిగి ఉన్నాయి మరియు జనాభా పెరుగుదలకు దోహదం చేస్తాయి.
- జాతీయ జనాభా విధానం 2000 దేశం మొత్తానికి ఒకే విధంగా వర్తిస్తుంది. ఈ విధానానికి అనుగుణంగా, ప్రభుత్వం కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమం కింద అనేక చర్యలు తీసుకుంది మరియు ఫలితంగా, భారతదేశంలో జనాభా వృద్ధి రేటు గణనీయంగా తగ్గింది, ఇది క్రింది వాటి నుండి స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది
- దేశం యొక్క దశాబ్ద వృద్ధి రేటు 1991-2001 మధ్య కాలంలో 21.5% నుండి 2001-2011 మధ్యకాలంలో 17.7%కి గణనీయంగా తగ్గింది.
- జాతీయ జనాభా విధానం, 2000 ఆమోదించబడిన సమయంలో మొత్తం సంతానోత్పత్తి రేటు (TFR) 3.2 గా ఉంది మరియు రిజిస్ట్రార్ జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా నిర్వహించిన నమూనా నమోదు సర్వే (SRS) 2013 ప్రకారం 2.3కి తగ్గింది.